

Trygghets- och säkerhetsarbetet i grundskolan

Gällivare kommun

Februari 2026

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Gällivare kommun genomfört en granskning av trygghets- och säkerhetsarbetet i grundskolan. Granskningens syfte är att bedöma om barn- och utbildningsnämnden både preventivt och operativt säkerställer ändamålsenligt trygghetsskapande säkerhetsarbete i grundskolan. Granskningen omfattar även att bedöma om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att barn- och utbildningsnämnden **inte helt** säkerställt både preventivt och operativt ett ändamålsenligt trygghetsskapande säkerhetsarbete i grundskolan. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen inom området är **inte helt** tillräcklig.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
1. Genomförs riskbedömningar med fokus på hot och våld i förebyggande syfte?	Nej	
2. Finns en handlingsplan och rutiner som omfattar hot och våld som är känd av personal och elever?	Delvis	
3. Genomförs utbildningar och övningar i hur verksamheten ska agera i en skarp hot- eller våldssituation?	Delvis	
4. Finns förberedda organisationer och rutiner för att ge krisstöd inom förvaltningen och på enheterna?	Ja	
5. Följer nämnden upp arbetet med att förebygga och hantera hot och våld i utbildningsmiljöer?	Delvis	

Rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till barn- och utbildningsnämnden:

- Säkerställ att rutiner tas fram för att undersöka och bedöma risker för hot och våld på kommunens skolor. Det är av betydelse att riskbedömningarna görs fortlöpande på såväl förvaltnings- som enhetsnivå samt att de dokumenteras.

- Säkerställ att det finns särskilda säkerhetsrutiner utifrån genomförd riskbedömning för vad som ska göras i samband med hot och våld.
- Säkerställ att säkerhetsrutinerna hålls aktuella och är kända samt följs upp löpande för både personal och elever.
- Tillse att utbildning och övningar sker regelbundet med fokus på hur personal och elever ska agera i en skarp hot- eller våldssituation.
- Säkerställ att det finns en krisledningsorganisation på varje enhet och förvaltningen som kan aktiveras vid en händelse av hot eller våld. Det ska vidare finnas dokumenterade rutiner som stöder hur organisationen ska agera, som är kända i verksamheten.
- Säkerställ att trygghets- och säkerhetsarbetet följs upp regelbundet och systematiskt samt vidta vid behov åtgärder.

Innehållsförteckning

Inledning	5
Bakgrund	5
Syfte och revisionsfrågor	5
Revisionskriterier	6
Avgränsning	6
Metod	7
Granskningsresultat	8
Organisation	8
Riskbedömningar	9
Handlingsplan och rutiner	10
Utbildningar och övningar	11
Förberedd organisation och rutiner för krisstöd	13
Uppföljning	14
Samlad bedömning	17
Rekommendationer	17
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	18

Inledning

Bakgrund

Det har förekommit ett antal fall av allvarliga våldsincidenter i grund- och gymnasieskolor, varav några har lett till dödsfall. De flesta av dessa incidenter har utförts av enskilda individer. Under perioden 2010–2022 inträffade sju fall av dödligt våld i svenska skolor, med totalt tio dödsoffer. Under inledningen av år 2025 har ytterligare allvarliga händelser inträffat vilka satt frågan i fokus på nytt. Förövarna är nästan uteslutande äldre pojkar på gymnasiet. Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har noterat att det har skett ett ökat antal polisanmälda fall av förberedelser för skolattacker. Dessa förövare är framför allt unga pojkar med intresse för vapen och våld, som känner sig orättvist behandlade och uttrycker sina planer på internet.

Enligt artikel 19 i barnkonventionen ska barn skyddas från alla former av fysiskt och psykiskt våld. Dessutom har alla barn och elever rätt till en trygg och lugn utbildningsmiljö enligt Skollagen (5 kap. § 3). Detta innebär att huvudmannen har ansvar för säkerheten för barn, elever och personal inom verksamheterna.

Huvudmannen måste arbeta både förebyggande och vara beredd att hantera potentiella situationer. Detta ansvar omfattar både elever och personal inom ramen för arbetsmiljöansvaret. För att säkerhetsarbetet ska vara effektivt behöver det integreras i den dagliga verksamheten inom grundskolor och gymnasieskolor och vara känt av all personal.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte har varit att bedöma om barn- och utbildningsnämnden både preventivt och operativt säkerställer ändamålsenligt trygghetsskapande säkerhetsarbete i grundskolan. Granskningen har även omfattat att bedöma om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Följande revisionsfrågor har använts att besvara granskningens syfte:

1. Genomförs riskbedömningar med fokus på hot och våld i förebyggande syfte?
2. Finns en handlingsplan och rutiner som omfattar hot och våld som är känd av personal och elever?
3. Genomförs utbildningar och övningar i hur verksamheten ska agera i en skarp hot- eller våldssituation?
4. Finns förberedda organisationer och rutiner för att ge krisstöd inom förvaltningen och på enheterna?
5. Följer nämnden upp arbetet med att förebygga och hantera hot och våld i utbildningsmiljöer?

Revisionsfråga 1-4 har avsett att bedöma ändamålsenlighet. Revisionsfråga 5 har avsett att bedöma intern kontroll.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallagen 6 kap 6 §,
- Skollagen 5 kap. 3-4 §§,
- Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap 2 kap. 8 §
- Arbetsmiljölagen 1 kap. 3 § samt 3 kap. 2 §, 2a §. 3§
- Föreskrifter/allmänna råd:
 - AFS 1993:2 Våld och hot i arbetsmiljön
 - AFS 1999:7 Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om första hjälpen och krisstöd
 - AFS 2001:1 Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete
 - Arbetarskyddsstyrelsens allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna om åtgärder mot våld och hot i arbetsmiljön
 - MSB - Vägledning Våldshandlingar med stora konsekvenser i skola (MSB2188)

Avgränsning

Granskningen har avsett barn- och utbildningsnämnden och grundskolan. Granskningen har avsett år 2025.

I den här granskningen är fokus på om barn- och utbildningsnämnden säkerställer att verksamheten ges tillräckliga förutsättningar för att kunna arbeta på ett ändamålsenligt sätt med både preventivt och operativt säkerhetsarbete i grundskolan.

- Med preventivt arbete menas här de åtgärder som vidtas på verksamhetsnivå för att reducera sårbarheter såsom larm, lås, rutiner och utbildning/övning. Krisberedskap - som berör planering och förberedelse för större kriser och händelser som ger konsekvenser och störningar över tid - är inte i fokus i granskningen.
- Sett till den operativa verksamheten berör krisledning den organisation som kan aktiveras i direkt respons till en pågående händelse för att förstärka förmågan att hantera den uppkomna händelsen. Krisledningen är ofta uppbyggd på olika nivåer och innehåller olika funktioner. Krisledning ska skiljas från krisstöd som enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter avser det psykiska

och sociala omhändertagande som behöver vidtas i samband med olyckor, akuta krissituationer och liknande allvarliga händelser som kan utlösa krisreaktioner.

Metod

Granskning av dokument relevanta för granskningsområdet har genomförts. Vi har gjort en genomgång av nämndens protokoll för perioden november 2024 till och med november 2025. Vidare har intervjuer genomförts med följande funktioner:

- Förvaltningschef och biträdande förvaltningschef
- Säkerhetschef
- Urval av rektorer
- Urval av personal inom grundskolan

Totalt har fyra intervjuer genomförts.

Granskningen har avslutats genom att granskningsteamet har genomfört ett återföringsmöte till nämndens presidium (ordförande och vice ordförande) där resultatet av granskningen har gått igenom.

Ett urval av fyra grundskoleenheter för verifikation via dokumentation och intervjuer har skett i dialog med kommunrevisionen.

Rapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med PwC:s interna rutiner och checklistor för kvalitetssäkring.

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Organisation

I nämndens reglemente¹ anges att barn- och utbildningsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom barnomsorg samt inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom till och med grundskolan. Nämnden ska även med uppmärksamhet följa utvecklingen inom nämndens verksamhetsområde.

I nämndens delegationsordning² anges att rektor har delegation på att ta utreda och fatta beslut om åtgärder för att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Vidare ska rektor besluta om upprättande av likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling.

I granskningen framkommer att det hittills inte har funnits något systematiskt arbete kopplat till trygghets- och säkerhetsarbete i grundskolan. Verksamheten har under de senaste åren haft utmaningar kopplat till bland annat personalomsättning och otrygga skolor. Det finns en säkerhetschef i kommunen men som enligt de intervjuade inte har varit involverad förvaltningens arbete tidigare i någon större omfattning.

En kartläggning som redovisades för nämnden i mars 2025³ visar på att verksamheterna arbetar på varierande sätt med trygghet och säkerhet. En del verksamheter har inrymningsplaner och tydliga rutiner för hur inrymning sker. En del har övat och en del har planerat att öva inrymning. Någon skola har lokala säkerhetsrutiner vid hot och våld. Någon verksamhet redovisar att de inte har möjlighet att låsa byggnader inifrån och de har inte fungerande inrymningslarm. Vid intervjuer lyfts behov av att systematiskt se över varje skolas behov, identifiera brister och vidta åtgärder för att stärka respektive skolenhet. Sedan mars 2025 har förvaltningen en ny skolchef som uppges vara engagerad i frågan. Han har lyft behovet av ett systematiskt arbete med säkerhetsfrågorna. I dagsläget finns en samverkan mellan skolchef och säkerhetschef. Detta samt planeringen framåt för samverkan redogjordes för vid nämndens sammanträde i mars 2025. Detta kommer vi redogöra för under rapportens iakttagelser.

Vidare framkommer i granskningen att det till viss del finns ett arbete med trygghets- och säkerhetsfrågorna på kommunövergripande nivå. Intervjuade framför att under 2025 togs beslut om att arbeta med trygghets- och folkhälsoråd med förvaltningschefer och politiker. Genom samarbetet förs ett brottsförebyggande arbete som involverat samverkan med polisen. Därtill uppges skolan ingå i ett samverkansforum med socialtjänst och polisen två gånger per termin. Däri ingår alla rektorer,

¹ Beslutad av kommunfullmäktige 2024-10-28 §203

² Beslutad av nämnden 2025-03-18 § 27

³ 2025-03-18 §34

säkerhetschef samt skolchef och biträdande skolchef. Intervjuade beskriver att i forumet sker en regelbunden nulägesanalys av situationen med ungdomar i kommunen.

Riskbedömningar

Revisionsfråga 1: Genomförs riskbedömningar med fokus på hot och våld i förebyggande syfte?

I skollagen 5 kap. 3 § anges att huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. I arbetsmiljölagen 3 kap. 2a § anges att arbetsgivaren systematiskt ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att arbetsmiljön uppfyller föreskrivna krav på en god arbetsmiljö. Arbetsgivaren ska utreda arbetsskador, fortlöpande undersöka riskerna i verksamheten och vidta de åtgärder som föranleds av detta.

I Arbetsmiljöverkets föreskrifter anges att arbetsgivaren regelbundet ska undersöka arbetsförhållandena och bedöma riskerna för att någon kan komma att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet. Bedömningen ska dokumenteras skriftligen (AFS 2001:1 Systematiskt arbetsmiljöarbete 8 §). Arbetsgivaren ska även utreda de risker för våld eller hot om våld som kan finnas i arbetet samt vidta de åtgärder som kan föranledas av utredningen (AFS 2001:1 Systematiskt arbetsmiljöarbete 8§ samt AFS 1993:2 Våld och hot i arbetsmiljön 2 §).

lakttagelser

Gällivare kommun har en rutin för systematiskt arbetsmiljöarbete⁴, som följs upp och revideras av den centrala skyddskommittén i kommunen. Av rutinen framgår att respektive chef ansvarar för att kontinuerligt följa upp och bedöma riskerna för att någon kan drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet. Skyddsombud och berörda medarbetare medverkar i riskbedömningen. Riskbedömning samt eventuell handlingsplan med åtgärder dokumenteras skriftligt och förvaras på arbetsplatsen. Risk och konsekvensanalyser följs upp löpande på arbetsplatsträffar/lokala skyddskommittén.

Vidare har kommunen en framtagna rutin⁵ för arbete med risk- och konsekvensanalyser, så kallade ROK-analyser. Rutinen finns tillgänglig i kommunens Chefshandbok, som är övergripande och inte anpassad till specifika verksamheter. Rutinen beskriver stegvis framtagandet av en ROK-analys, som innefattar att; undersöka och identifiera risker, bedöma sannolikhet och konsekvens av risken, prioritera risker och bestämma åtgärder. Allvarliga och akuta risker har högst prioritet och åtgärdas direkt. De mindre akuta och allvarliga riskerna förs in i en handlingsplan där det ska framgå vem som är ansvarig för att åtgärda

⁴ Senast reviderad 2023

⁵ Upprättad i samverkan med fackliga parter och beslutad av Centrala skyddskommittén 2020-12-09

riskerna, när det ska vara utfört och när uppföljning sker. Ett exemplar av risk -och konsekvensanalysen ska alltid förvaras i verksamheten så att alla berörda kan ta del av den. ROK-analysen ska informeras och delges berörda, lämpligtvis på arbetsplatsträffar.

Intervjuade framför att en ROK-analys görs i efterhand på en händelse och det handlar ofta om arbetsmiljöfrågor kring personal. Vid analyserna deltar även HR-chef, säkerhetschef samt skyddsombud.

Intervjuade beskriver att vissa skolor har tagit fram en ROK-analys för hela skolan och andra inte. Vidare finns det ingen övergripande ROK-analys för grundskolan vilket uppges som ett utvecklingsområde. Detta område uppges vara nedprioriterat då många rektorer behöver lägga sin tid på andra centrala utmaningar såsom tidigare beskrivits. Inom förskolan har en gemensam övergripande analys tagits fram, som varje enhet arbetar vidare med. Ett liknande arbete planeras att genomföras i grundskolan.

Bedömning

Genomförs riskbedömningar med fokus på hot och våld i förebyggande syfte?

Nej.

Vår bedömning grundar sig på att riskbedömningar framför allt genomförs i efterhand. Det finns en framtagen mall för att arbeta med riskbedömningar men däremot ingen struktur för att göra riskbedömningar med fokus på hot och våld i förebyggande syfte. Det finns vissa lokala analyser av olika risker men inte ett systematiskt eller tydligt dokumenterat arbete.

Handlingsplan och rutiner

Revisionsfråga 2: Finns en handlingsplan och rutiner som omfattar hot och våld som är kända av personal och elever?

I Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 1993:2 Våld och hot i arbetsmiljön 3 §) anges att arbetet ska ordnas så att risk för våld eller hot om våld så långt som det är möjligt förebyggs. Särskilda säkerhetsrutiner ska finnas för arbete som kan medföra risk för våld eller hot om våld. Rutinerna skall hållas aktuella och följas upp löpande. Rutinerna skall även vara kända av alla arbetstagare som kan bli berörda av riskerna.

lakttagelser

I granskningen framgår att det finns en kris- och beredskapsplan⁶ som förvaltningen tagit fram i slutet av år 2020. Planen innehåller i sin tur handlingsplaner och rutiner för olika scenarion, såsom dödsfall, olycka/tillbud samt hot och våld. Handlingsplanen för hot och våld reglerar olika förhållanden såsom mellan elever, mot personal av elev samt väpnat våld och bombhot. Rutinerna utgörs av steg-för-steg-beskrivningar för varje scenario och förhållande.

I intervjuer framgår att såväl rektorer som skolpersonal känner till kris- och beredskapsplanen. Skolorna har däremot olika rutiner för att säkerställa att planen följs upp löpande för personal. Två av de fyra skolenheter vi har träffat representanter ifrån har haft information om kris- och beredskapsplanen på första arbetsplatsträffen vid terminsstart. I granskningen framgår att ingen av skolenheterna informerar om eller följer upp planens rutiner med eleverna. Säkerhetschef och skolchef har som plan att se över och uppdatera befintliga rutiner och skapa en så enhetlig struktur som möjligt i kommunens skolor. Vidare ingår det i deras plan att även undersöka vilka verktyg och system som kan stödja säkerhetsarbetet.

Bedömning

Finns en handlingsplan och rutiner som omfattar hot och våld som är känd av personal och elever?

Delvis.

Vår bedömning grundar sig på att det finns en kris- och beredskapsplan inom förvaltningen. Däremot är planen i behov av revidering och tydligare förankring. Vi ser en stor brist i att eleverna inte inkluderas i säkerhetsarbetet enligt MSB:s vägledning Våldshandlingar med stora konsekvenser i skola. Vi ser positivt på att en översyn ska genomföras för att säkerställa en enhetlig struktur i kommunens grundskolor.

Utbildningar och övningar

Revisionsfråga 3: Genomförs utbildningar och övningar i hur verksamheten ska agera i en skarp hot- eller våldssituation?

I arbetsmiljölagen 3 kap. 3 § anges att arbetsgivaren ska se till att arbetstagaren får god kännedom om de förhållanden, under vilka arbetet bedrivs, och att arbetstagaren upplyses om de risker som kan vara förbundna med arbetet. Arbetsgivaren ska förvissa sig om att arbetstagaren har den utbildning som behövs och vet vad han har att iaktta för att undgå riskerna i arbetet.

⁶ Upprättad 2020-12-16
11 Revisionsrapport

I Arbetsmiljöverkets föreskrifter anges vidare att arbetstagarna ska ha tillräcklig utbildning och information och få tillräckliga instruktioner för att kunna utföra arbetet säkert och med tillfredsställande trygghet (AFS 1993:2 Våld och hot i arbetsmiljön 4 §).

I Arbetarskyddsstyrelsens allmänna råd (numera heter myndigheten Arbetsmiljöverket) utvecklas resonemanget ytterligare där det anges att varje arbetstagare har behov av information om riskerna på arbetsplatsen och om hur man bör gå tillväga om något inträffar. Som ett led i detta föreslås arbetstagarna öva hur de ska agera vid en förutsebar våldssituation och på ett realistiskt sätt gå igenom vad som kan hända. Syftet är att arbetstagaren ska känna till bästa sättet att undvika våld och hot. Vidare framgår att arbetstagaren ska ha god kännedom om vad som ska göras i en våldssituation och är införstådd med vilka reaktioner som kan följa av detta samt bidra till att förebygga eller minska den skadliga effekten av en sådan händelse.

lakttagelser

I granskningen framgår att utbildning och övningar inte sker regelbundet med fokus på hur personal ska agera i en skarp hot- eller våldssituation. Skolchef har genomfört en utbildning i PDV på kommunens grundskolor. I intervjuerna framgår att utbildningen har genomförts på majoriteten av alla skolor och övriga skolor har ett datum inplanerat för genomförandet. Rektorer och all personal har närvarat vid utbildningen som har innehållit teoretiska diskussioner utifrån en lokal kontext för att knyta an till varje skolas situation. Inga praktiska övningar har genomförts. I granskningen framgår att det inte har tagits något beslut kring att involvera elever i arbetet. Flera intervjuade på olika organisatoriska nivåer framför en aktsamhet kring att involvera elever. Endast rektorer vid en skola framför att de har planer för att öva praktiskt med eleverna och inväntar ett godkännande för det. Säkerhetschef och skolchef har som plan att säkerställa att personal och elever är förberedda och framför allt att skapa en systematik kring övning.

Bedömning

Genomförs utbildningar och övningar i hur verksamheten ska agera i en skarp hot- eller våldssituation?

Delvis.

Vår bedömning grundar sig på att utbildningar har skett men att det inte sker med någon regelbundenhet för skolpersonalen. Det har inte skett några övningar i större utsträckning utan varit mer teoretiska genomgångar och samtal. Vi ser däremot positivt på att det finns planer på att införa en systematik kring utbildningar och övningar av såväl teoretisk som praktisk karaktär. Vi anser att dessa bör inkludera eleverna enligt MSB:s vägledning, med hänsyn till elevernas mognadsgrad.

Förberedd organisation och rutiner för krisstöd

Revisionsfråga 4: Finns förberedda organisationer och rutiner för att ge krisstöd inom förvaltningen och på enheterna?

Med grund i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 1997:7 Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om första hjälpen och krisstöd 5 och 7 §§ och AFS 1993:2 Våld och hot i arbetsmiljön 11 §) ska det på varje arbetsställe finnas beredskap och rutiner för det krisstöd som kan behövas med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och särskilda risker. Det ska säkerställas att arbetstagarna känner till hur krisstödet är organiserat på arbetsstället och arbetstagarna ska fortlöpande hållas väl förtrogna med de rutiner som gäller. Arbetstagare som utsatts för våld eller hot om våld ska snabbt få hjälp och stöd för att förebygga eller lindra såväl fysisk som psykisk skada. För att undvika eller lindra skador av en vålds- eller hotsituation och förebygga framtida problem är det viktigt att det finns en förberedd organisation för detta på alla arbetsplatser. På större arbetsplatser bör någon form av räddningsledning/krisgrupp finnas som aktiveras vid svåra akuta händelser.

Iakttagelser

I förvaltningens kris- och beredskapsplan beskrivs att det finns såväl en central krisledningsgrupp inom kommunen som lokala krisledningsgrupper inom förvaltningen. Den centrala krisledningsgruppen utgörs av bland annat kommunchef och säkerhetschef. I rutinen förtydligas vilka områden som den centrala gruppen ska svara för. Kris- och beredskapsplanen innehåller även en kontaktlista till den lokala krisledningsgruppen, som enligt mallen ska utgöras av fyra personer varav en administratör och en personal. Vi noterar att i steg-för-steg-beskrivningarna för hot och våldssituationer är det alltid rektor som kontaktas i ett första skede. Därefter är det olika för varje scenario om den lokala krisledningsgruppen, förvaltningschef och/eller den centrala krisledningsgruppen ska kontaktas. Vidare innehåller kris- och beredskapsplanen en checklista för den lokala krisledningsgruppen för hur de ska agera vid en kris. Vi finner ingen beskrivning av någon rollfördelning av parterna i gruppen eller vem som ska kontaktas i ett första läge för att aktivera gruppen.

Vid intervjuer framgår att såväl rektorer som skolpersonal känner till att det finns en lokal krisledningsgrupp. För en av skolenheterna har gruppen aktiverats till exempel vid försvunna barn och uppges ha fungerat väl. Vid intervjuer framförs att det saknas systematik och statistik för händelser och situationer i grundskolan. Historiskt sett har det inte förekommit några större allvarliga händelser på kommunens låg- och mellanstadier. Däremot har det förekommit flera händelser på en av högstadieskolorna. Vid en händelse har en utredning genomförts i samarbete med polisen, där såväl anmälan till polisen som socialtjänsten har gjorts. Intervjuade beskriver att företagshälsovården finns tillgänglig för att ge stöd och samtal till personal efter en händelse. På motsvarande sätt finns elevhälsan

tillgänglig för eleverna. Enligt kris- och beredskapsplanen finns det även en central POSOM-grupp⁷ inom kommunen.

Intervjuade uppger att säkerhetschef, skolchef och biträdande skolchef är främsta kontaktpersoner på förvaltningsnivå. Däremot uppges det inte finnas en satt struktur om att dessa personer utgör en förberedd krisledningsstab.

Bedömning

Finns förberedda organisationer och rutiner för att ge krisstöd inom förvaltningen och på enheterna?

Ja.

Vår bedömning grundar sig på att det finns en struktur i kris- och beredskapsplanen för att skapa en krisledningsgrupp på varje skolenhet för att ge krisstöd. Vidare finns övergripande organisationsstruktur och ansvarsfördelning för att agera vid en kris. Det framgår även att rektorer och skolornas personal har kännedom om organisationen.

Uppföljning

Revisionsfråga 5: Följer nämnden upp arbetet med att förebygga och hantera hot och våld i utbildningsmiljöer?

Av kommunallagens 6 kap. 6 § framgår att nämnderna ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Som arbetsgivare har även nämnden ett ansvar för att systematiskt planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att arbetsmiljön uppfyller föreskrivna krav på en god arbetsmiljö (Arbetsmiljölagen 3 kap. 2a §). Arbetsgivaren ska även utifrån Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1 Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete § 11) varje år göra en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Uppföljningen skall dokumenteras skriftligt om det finns minst tio arbetstagare i verksamheten.

Iakttagelser

Utifrån den uppföljning som har gjorts i mars 2025 inom förvaltningen har flera slutsatser dragits. Intervjuade lyfter behov av att arbeta mer med tillgängligheten och teknisk säkerhet på flera skolor. Flera efterfrågar en genomlysning av behoven för att vidta åtgärder vad gäller anpassning av lokalerna. Vissa

⁷ En beredskapsresurs som aktiveras vid olyckor, katastrofer och andra allvarliga händelser för att ge omedelbart psykologiskt och socialt stöd till drabbade och anhöriga när ordinarie resurser inte räcker till.

åtgärder uppges ha vidtagits genom att kameror har satts upp på högstadieskolorna. Förvaltningen kommer även att ansöka om statsbidrag inför 2026 för att utveckla och köpa in tekniska lösningar för lokalerna. Vidare beskrivs att skolorna saknar larmsystem och kommunikationssystem. Därtill behöver en genomlysning genomföras för vad varje skolenhet kan göra för att optimera hur tillträdet till respektive skola ser ut. Det kan innefatta åtgärder som att låsa skolentréerna och begränsa tillträdet för utomstående.

Vi har erhållit nämndens internkontrollplan för 2025 som inkluderar flera kontrollmoment kopplade till riskbedömning i verksamhet. En kontroll för trygghet och studiero är; Säkerställa att enheterna har upprättade och implementerade planer mot diskriminering och kränkande behandling samt att planerna följs. Av planen framgår att kränkningar på enheterna följs upp vid nämndsammanträde samt årligen i delårsredovisning samt kvalitetsavstämning. Enheternas planer mot diskriminering och kränkande behandling följs upp årligen. Detta område tangerar granskningsområde i form av att vara ett förebyggande arbete mot hot och våld. Intervjuade uppger att de i internkontrollplan 2026 vill förtydliga fokuset mot säkerhetsarbetet i större utsträckning. Vi har tagit del av ett utkast till internkontrollplanen, som är ett arbetsmaterial och därmed ej behandlat av nämnden. I utkastet noterar vi två nya kontrollmoment kopplat till säkerhetsarbetet. Den ena är att säkerställa att samtliga enheter har aktuella och väl kommunicerade kris- och beredskapsplaner samt genomföra regelbunden utbildning och övningar för personal inom skolsäkerhet och krishantering. En annan kontroll är att säkerställa att enheterna följer handlingsplanen för systematiskt brandskyddsarbete. Intervjuade lyfter även ett kontrollmoment som planen innehåller, nämligen en årlig genomgång och uppföljning av gällande planer.

Vi har tagit del av nämndens delårsrapport 2025 samt årsredovisning 2024. Vi noterar att trygghets- och säkerhetsarbetet inte följs upp i rapporterna. Vidare noterar vi att uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet omfattar bland annat arbetet med riskbedömningar men omfattar för övrigt inte trygghets- och säkerhetsarbetet.

Vid genomgång av nämndens protokoll för perioden november 2024 till och med november 2025 noterar vi ett ärende med bäring på granskningen. Vid sammanträdet den 18 mars 2025 erhöll nämnden information från säkerhetschef och skolchef om säkerhetsarbetet såsom vi beskrivit kring tidigare i rapporten. Utifrån informationen beslutade nämnden att ge förvaltningen i uppdrag att arbeta med säkerhetsarbetet på kommunens förskolor och skolor genom planer, utbildning och övning, och tekniska hjälpmedel, samt att återrapportering sker till nämnd efter att uppdraget slutförts.

Därutöver noterar vi en återkommande ärendepunkt vid alla av nämndens sammanträden under den granskade perioden. Ärendet berörde arbetsmiljöförhållandena för personal och elever på Sjöparksskolan. Efter signaler om oro och otrygghet beslutade kommunstyrelsen att tillsätta en extern utredning kring de upptäckta bristerna. Utredningen föll ut i upprättande av en handlingsplan. Detta

härörde till sammanträdena under år 2024. Ett extra insatt sammanträde genomfördes 14 februari 2025 på grund av att Skolinspektionen hade beslutat om statliga åtgärder för rättelse. Skolinspektionen hade beslutat att uppdra åt en utförare att tillhandahålla två rådgivare som kommer att befinna sig på plats på Sjöparksskolan och leda arbetet med att vidta åtgärder för att rätta till brister i verksamheten. Vidare framgår av protokollet att åtgärderna ska ha genomförts senast nio månader från det att beslutet har vunnit laga kraft. Åtgärderna ska vidtas avseende fem områden inom utbildningen varav ett är trygghet och studiero. Nämnden beslutade att redovisning av Skolinspektionens arbete på Sjöparksskolan ska följas upp vid varje nämndssammanträde till dess att arbetet är avslutat. Vi har kunnat verifiera att nämnden följt ärendet vid varje sammanträde fram till november 2025 som vår granskningsperiod innefattar. Vi kan konstatera av protokollet från novembersammanträdet att ärendet ännu inte har sluthanterats.

Bedömning

Följer nämnden upp arbetet med att förebygga och hantera hot och våld i utbildningsmiljöer?

Delvis.

Vår bedömning grundar sig på att nämnden har fått uppföljning och rapportering gällande arbete med att förebygga och hantera hot och våld i utbildningsmiljöerna. Detta har skett i början av år 2025 vid ett enstaka tillfälle. Det är vidare positivt att internkontrollplanen för år 2026 innehåller moment som omfattar trygghet och säkerhet. Det är även tydligt att förvaltningen har påbörjat ett utvecklingsarbete inom området. Vi ser positivt på att nämnden vidtagit åtgärder genom beslutet att uppdra förvaltningen att upprätta ett systematiskt säkerhetsarbete. Under år 2025 har nämnden inte systematiskt och regelbundet följt upp detta arbete.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Gällivare kommun genomfört en granskning av trygghets- och säkerhetsarbetet i grundskolan. Granskningens syfte är att bedöma om barn- och utbildningsnämnden både preventivt och operativt säkerställer ändamålsenligt trygghetsskapande säkerhetsarbete i grundskolan. Granskningen omfattar även att bedöma om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att barn- och utbildningsnämnden **inte helt** säkerställt både preventivt och operativt ett ändamålsenligt trygghetsskapande säkerhetsarbete i grundskolan. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen inom området är **inte helt** tillräcklig.

Rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer till barn- och utbildningsnämnden:

- Säkerställ att rutiner tas fram för att undersöka och bedöma risker för hot och våld på kommunens skolor. Det är av betydelse att riskbedömningarna görs fortlöpande på såväl förvaltnings- som enhetsnivå samt att de dokumenteras.
- Säkerställ att det finns särskilda säkerhetsrutiner utifrån genomförd riskbedömning för vad som ska göras i samband med hot och våld.
- Säkerställ att säkerhetsrutinerna hålls aktuella och är kända samt följs upp löpande för både personal och elever.
- Tillse att utbildning och övningar sker regelbundet med fokus på hur personal och elever ska agera i en skarp hot- eller våldssituation.
- Säkerställ att det finns en krisledningsorganisation på varje enhet och förvaltningen som kan aktiveras vid en händelse av hot eller våld. Det ska vidare finnas dokumenterade rutiner som stöder hur organisationen ska agera, som är kända i verksamheten.
- Säkerställ att trygghets- och säkerhetsarbetet följs upp regelbundet och systematiskt samt vidtar vid behov åtgärder.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Genomförs riskbedömningar med fokus på hot och våld i förebyggande syfte?	Nej Vår bedömning grundar sig på att det finns ingen struktur för att göra riskbedömningar med fokus på hot och våld i förebyggande syfte. Vidare genomförs riskbedömningar framför allt i efterhand.	
2. Finns en handlingsplan och rutiner som omfattar hot och våld som är känd av personal och elever?	Delvis Vår bedömning grundar sig på att det finns en kris- och beredskapsplan inom förvaltningen. Däremot är planen i behov av revidering och tydligare förankring.	
3. Genomförs utbildningar och övningar i hur verksamheten ska agera i en skarp hot- eller våldssituation?	Delvis Vår bedömning grundar sig på att utbildningar har skett men inte med någon regelbundenhet för skolpersonalen. Vidare har övningar inte skett i större utsträckning. Genomförda insatser har hittills inte inkluderat eleverna.	
4. Finns förberedda organisationer och rutiner för att ge krisstöd inom förvaltningen och på enheterna?	Ja Vår bedömning grundar sig på att det finns en struktur för att skapa en krisledningsgrupp på varje skolenhet för att ge krisstöd. Vidare finns övergripande organisationsstruktur och ansvarsfördelning för att agera vid en kris.	
5. Följer nämnden upp arbetet med att förebygga och hantera hot och våld i utbildningsmiljöer?	Delvis Nämnden har vid ett tillfälle år 2025 fått uppföljning och rapportering gällande arbete med att förebygga och hantera hot och våld i utbildningsmiljöerna. Under år 2025 har nämnden för övrigt inte systematiskt och regelbundet följt upp detta arbete. Vi ser däremot positivt på att nämnden har vidtagit åtgärder för att ett arbete ska upprättas och att ett arbete är påbörjat i förvaltningen.	

2026-02-26

Marie Lindblad

Uppdragsledare

Viktor Prytz

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Gällivare kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 16 februari 2025. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.